

ВІДГУК

ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

**доктора економічних наук, доцента,
проректора з перспективного розвитку
Одеського національного медичного університету
Борщ Вікторії Ігорівни
на дисертаційну роботу Мельниченка Дмитра Олеговича на тему
«Інформаційно-аналітичне забезпечення управління розвитком
медичних установ на засадах організаційного проєктування»
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 – Менеджмент
галузі знань 07 – Менеджмент та адміністрування**

1. Актуальність обраної теми дослідження та зв'язок з науковими темами

Необхідність удосконалення теоретико-методичного підґрунтя формування систем інформаційно-аналітичного забезпечення ринкової діяльності медичних установ обумовлена комплексом передумов, що пов'язані як з об'єктивними тенденціями зміни ролі інформації та аналітики у суспільному розвитку, так і з відсутністю системного осмислення методів організації інформації і процесів управління у інформаційно-керуючих системах різного рівня.

Ключовою характеристикою сучасного суспільно-економічного розвитку, який отримав назву постіндустріального (інформаційного) суспільства, є провідна роль інформації та аналітики як головних виробничих ресурсів суспільства, перетворення фундаментальної науки і знання у безпосередню виробничу силу, впровадження цифрових технологій у всі сфери соціально-економічного життя. Зміни, що відбуваються, несуть глобальний характер і зачіпають не тільки розвинені, але й інші країни, включаючи Україну.

Під впливом інформаційно-аналітичного фактору розвитку актуалізується також потреба з розгляду процесів проєктування структури медичної установи, системи її управління і функцій маркетингу. Неоднорідність теоретико-методичної проробки проблем інформаційно-аналітичного розвитку сучасних організацій та інформаційно-аналітичних систем потребують розгляду широкого спектру питань інформаційно-

аналітичного розвитку установ сфери охорони здоров'я та їх конкретизації у розробці науково-методичного й прикладного інструментарію формування систем інформаційно-аналітичного забезпечення медичних установ.

Тематика дослідження лежить у площині Національної економічної стратегії на період до 2030 року (Постанова КМ України № 179 від 03.03.2021 р.). Тема і зміст дисертації відповідають проблематиці ряду науково-дослідних робіт Національного університету «Одеська політехніка», зокрема: «Конкурентна розвідка в безпеко орієнтованому управлінні інноваційно-інвестиційним розвитком підприємств стратегічного значення для національної економіки і безпеки держави» (№ ДР 0019U002005), «Організаційне проєктування інтеграційних бізнес структур в національній економіці» (№ ДР 0118U007238), а також у часті договірній темі «Інформаційно-аналітичне забезпечення підвищення якості медичних послуг на основі використання інноваційних технологій» (дог. №1829-81 від 21.04.2021 р.), результати якої відображує додаток Б дисертації.

Наведене свідчить про високу актуальність теми дослідження та наявність її зв'язку з науковими дослідженнями.

2. Основні положення, висновки і пропозиції дисертації, її наукова новизна

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Розділи дисертації за побудовою та викладенням основного матеріалу є повноцінним дослідженням, присвяченим розв'язанню поставлених задач, які у комплексі дозволяють досягти сформульованої мети.

Отже, роботу доцільно аналізувати відповідно до її структурно-логічної побудови, що дозволяє виокремити як позитивні сторони, так і положення, що носять дискусійний характер.

Анотація дисертації містить всі необхідні елементи опису, які дозволяють зрозуміти сутність роботи та науковий внесок автора.

У *вступі* обґрунтовано актуальність дослідження, чітко сформульовано мету, яку деталізовано комплексом завдань. Об'єкт, предмет і методи дослідження є конкретними і релевантними поставленій меті. Розкрито наукову новизну та практичне значення результатів, відображено апробацію та структуру роботи, обсяг та склад опублікованих праць за темою дисертації.

У *першому розділі* (с. 34-83) визначено передумови формування інформаційно-аналітичного забезпечення управління розвитком суб'єктів господарювання (підприємств, організацій та установ). На основі проведених ретроспективного, порівняльного та статичного аналізів з наведенням прикладів розвитку економік різних країн показано, що інформаційно-аналітичне забезпечення є невід'ємною складовою еволюційних процесів, необхідною умовою розвитку економіки та підвищення конкурентоспроможності сфери надання медичних послуг. Автором доведено (п.1.2, с. 59), що незважаючи на складну економічну і політичну ситуації, українські суб'єкти господарювання мають значний потенціал, який складається з системи цінностей інформаційно-аналітичного забезпечення.

У *другому розділі* (с. 84-124) досліджено методичне забезпечення структурування інформаційно-аналітичних потреб медичних установ. Внеском здобувача в методичне забезпечення розвитку інформаційно-аналітичних систем управління медичною установою є науково-методичні підходи до розробки корпоративних інформаційно-аналітичних систем для медичних установ (п. 22), які включають рекомендації щодо: побудови дерева функцій (с. 95-101), визначення необхідного обсягу інформації для потреб аналітики, проєктування банку методик і моделей для алгоритмів реалізації функцій інформаційно-аналітичної системи.

У *третьому розділі* (с. 125-168) запропоновано теоретико-методичні підходи та рекомендації, управлінський інструментарій з трансформації структури медичної установи на засадах організаційного проєктування і оцінки її інформаційно-аналітичного потенціалу. Набула подальшого розвитку програмно-методична підтримка формування банку моделей і методик (п. 3.2, с. 135-142), як необхідної компоненти корпоративної інформаційно-аналітичної системи медичної установи, що дозволяє забезпечити узгодженість виконання інформаційно-аналітичних функцій, їх інтеграцію у внутрішню систему планування управління медичної установи.

Висновки дисертації мають конкретний характер. У них викладені основні наукові результати, які одержані здобувачем, а також рекомендації з їхнього практичного використання. Висновки та результати дисертаційної роботи належним чином обґрунтовані. Їх кількість є достатньою з огляду на одержані у дослідженні нові наукові контексти.

Значні наукові положення, висновки та пропозиції дисертаційного дослідження чітко сформульовані, апробовані і виносяться на захист уперше, що свідчить про їхню наукову новизну.

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові результати, висновки і рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, є достатньо аргументованими і характеризуються необхідним рівнем обґрунтованості.

Значний унікальний масив інформації, використаний у роботі, зібрано особисто автором, разом із значною літературною базою дозволили йому провести ґрунтовний аналіз фактичного матеріалу. Тому основні положення, які виносяться на захист, є обґрунтованими та відповідають сформульованій меті й завданням дослідження. Визначені об'єкт та предмет дослідження повною мірою відображені у структурі дисертації та її основному змісті.

Усі використані методи дослідження, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків, є відомими і доцільність їх застосування обґрунтовується сучасними науковими практиками. В основу логіки дослідження покладено діалектичний метод наукового пізнання, загальнонаукові принципи проведення комплексних досліджень, фундаментальні положення сучасної економічної теорії, маркетингу, концептуальні положення управління інноваційною діяльністю, законодавчі та нормативні документи з врегулювання діяльності підприємств, організацій та установ. Методи і методики дослідження не містять протиріч.

Критичний аналіз рукопису дисертації не виявив сумнівних чи неоднозначних тверджень та висновків. Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків дисертаційного дослідження не викликає сумнівів.

4. Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується їх публікацією у фахових виданнях і оприлюдненням на профільних міжнародних науково-практичних конференціях. Основні результати дослідження опубліковано у 39 наукових

працях, 28 із яких одноосібні, а 7 – у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз.

Обсяг і статус публікацій відповідають вимогам МОН України.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Мельниченка Д. О. на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення управління розвитком медичних установ на засадах організаційного проєктування» написана на актуальну тему на достатньо високому теоретичному і методичному рівнях.

Тема, зміст та визначені елементи наукової новизни дисертації відповідають спеціальності 073 – Менеджмент галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

За обсягом, структурою та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України.

6. Важливість для науки та практики

Наукове значення дисертації полягає у вирішенні важливого наукового завдання – розроблення та наукового обґрунтування теоретичного засад і методичного підходів щодо створення і функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення для системи управління медичною установою на засадах організаційного проєктування у контексті конкуренції інноваційного розвитку. Слід відзначити розробку концептуальних підходів до формування систем інформаційно-аналітичного забезпечення медичної установи та обґрунтування методів оцінки її інформативно-аналітичного потенціалу.

Практичне значення результатів, отриманих Мельниченком Д. О. у процесі виконання дисертації, підтверджується використанням її висновків і результатів для підвищення якості інформаційно-аналітичного забезпечення систем управління національними медичними установами. Їх корисність визначається структурами, які здійснюють надання медичних послуг населенню та тим господарюючим суб'єктам, які проводять передпланові дослідження з впровадження корпоративних інформативно-аналітичних систем у медичних установах.

Слід зазначити, що основні положення дисертації доведені до рівня методичного забезпечення та практичних рекомендацій, які суттєво удосконалюють організаційно-методичне забезпечення управління

інноваційним розвитком установ сфери охорони здоров'я, які знайшли впровадження у такий практичній роботі як: побудова дерева маркетингових функцій, розробка систем інформаційно-аналітичної підтримки маркетингових функцій на основі організаційного проєктування та методичного інструментарію для рішення окремого класу якісних маркетингових проблем розвитку.

7. Дискусійні положення та недоліки дисертації

У цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних дисертантом результатів, відмітимо деякі дискусійні положення, що мають місце у дисертаційній роботі:

1. Наводячи схему цінності інформаційно-аналітичного забезпечення (рис. 1.1 у п. 1.2), бажано було б уточнити саме чим визначається результат інформаційно-аналітичного забезпечення, тобто який маємо кінцевий результат.

2. Стосовно понятійного апарату дослідження – доцільно було надати визначення інформаційно-аналітичного ресурсу, оскільки здобувач у п.1.3 на с. 71-73 робить спробу розподілення ресурсів під час формування інформаційно-аналітичного забезпечення.

3. Створюючи загальну структурно-функціональну модель автоматизованої корпоративної інформаційно-аналітичної системи (рис. 2.1 у п. 2.1), автор не вказує, чим визначається ринковий результат. На наш погляд, доцільно було б надати думку автора щодо критеріїв та показників цього результату.

4. У п. 2.3 здобувач підходить до визначення раціонального рішення виробу у межах створеного інформаційно-аналітичного забезпечення, але не зовсім розширено пояснює, чому він застосовує саме метод інформаційно-аналітичної декомпозиції.

5. Заслуговує на увагу сформований банк моделей і методик у п. 3.2. Проте формуючи банк моделей і методик, при організаційному проєктуванні програмно-методичної підтримки блоків корпоративної інформаційно-аналітичної системи не зрозумілим є, як автор забезпечує узгодженість виконання інформаційно-аналітичних функцій зі структурою медичної установи.

6. Обґрунтовуючи у п. 3.3 (с. 145-146) оцінку інформативно-аналітичного потенціалу, автор не до кінця уточнює якісний та кількісний склад експертів під час формування системи показників оцінки потенціалу медичної установи.

Але висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Мельниченка Д. О., вони носять рекомендаційний характер.

8. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Дисертація Мельниченка Дмитра Олеговича на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення управління розвитком медичних установ на засадах організаційного проектування» представляє результат його власних досліджень. Використані ідеї, висновки і тексти інших авторів належним чином відзначені посиланням на відповідне джерело. Виявлених фактів порушення академічної доброчесності в дисертації немає.

9. Загальна оцінка

Дисертаційна робота написана на актуальну тему на достатньо високому теоретичному і методичному рівнях. У цілому, оцінюючи дисертаційну роботу Мельниченка Дмитра Олеговича позитивно, вважаю за доцільне відзначити, що вона є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому подано авторське розв'язання наукового завдання і має важливе наукове й прикладне значення.

Наукові положення, висновки та рекомендації характеризуються новизною та теоретико-методологічним значенням, достатньою обґрунтованістю. Можна стверджувати, що зміст дисертаційної роботи повністю розкриває її тему, мета дослідження була досягнута, завдання вирішено. Робота написана науковим стилем, висновки цілком обґрунтовані.

З урахуванням актуальності теми та напрямків дослідження, внеску автора у вирішення відповідного важливого наукового завдання, високого рівня проведених досліджень, успішного практичного впровадження та опублікованості результатів дослідження, а також глибокого володіння методологією наукової діяльності, можна визнати, що дисертація «Управління розвитком інноваційно-активних виробничих підприємств на засадах безпекоорієнтованості» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, а її автор – Мельниченко Дмитро Олегович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
проректор з перспективного розвитку
Одеського національного медичного університету

Вікторія БОРЩ

Підпис завіряю:

Вчений секретар

Одеського національного медичного університету
д.мед.н., професор

Петро АНТОНЕНКО